

کنترل کیفیت دیوان محاسبات کشور

استاندارد ۲۲۰۰

فهرست

- کلیات..... ۲
- اجزای نظام کنترل کیفیت..... ۲
- مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور..... ۲
- الزامات اخلاق حرفه‌ای..... ۳
- شروع حسابرسی..... ۳
- منابع انسانی..... ۴
- اجرای حسابرسی..... ۵
- نظارت بر کیفیت..... ۷

کلیات

۱ - دیوان محاسبات کشور به منظور اجرای حسابرسی مطابق با استانداردهای وضع شده و کسب اطمینان معقول از رعایت استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی و مقررات لازم‌الاجرا، نظام جامع کنترل کیفیت را طراحی، مستقر و اجرا می‌نماید.

۲ - دیوان محاسبات کشور به منظور بررسی کیفیت خدمات خود، تمهیدات لازم را اتخاذ خواهد نمود.

اجزای نظام کنترل کیفیت

۳ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را برای نظام کنترل کیفیت وضع نماید. نظام کنترل کیفیت شامل اجزای زیر است:

- مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور
- الزامات اخلاق حرفه‌ای
- شروع و تداوم فعالیت
- منابع انسانی
- اجرای حسابرسی
- نظارت بر کیفیت

مسئولیت مدیریت عالی دیوان محاسبات کشور

۴ - دیوان محاسبات کشور به منظور نهادینه شدن مفهوم ضروری بودن کیفیت برای تمامی فعالیت‌ها، باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را در جهت بهبود فرهنگ درون سازمانی طراحی و وضع نماید. سیاست‌ها و رویه‌های مذکور توسط بالاترین مقام دیوان محاسبات کشور وضع و مسئولیت نظام کنترل کیفیت بر عهده وی می‌باشد.

۵ - رئیس کل دیوان محاسبات کشور می‌تواند مدیریت نظام کنترل کیفیت را با اختیارات لازم به شخص یا اشخاصی که از صلاحیت و تجربه کافی و مناسب برخوردارند واگذار نماید.

۶ - دیوان محاسبات کشور باید فرهنگ سازمانی لازم برای تضمین کیفیت عالی فرآیند اجرای وظایف حرفه‌ای خود ایجاد تا مروج و مشوق این موضوع باشد.

۷ - دیوان محاسبات کشور باید در اجرای وظایف حرفه‌ای خود، حتی اگر اجرای وظایف به اشخاص برون سازمانی سپرده شده باشد، بر اهمیت کیفیت تاکید داشته و این موضوع را به تمام سطوح سازمانی انتقال دهد.

الزامات اخلاق حرفه‌ای

۸ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را برای کنترل کیفیت طراحی و اجرا نماید تا اطمینان معقولی از رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای توسط کارکنان (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان باشند یا طرف قرارداد با آن) کسب نماید.

۹ - رعایت الزامات اخلاقی شامل تعهد به رعایت اصول درستکاری، استقلال، بی‌طرفی و رازداری حرفه‌ای و برخورداری از صلاحیت حرفه‌ای لازم توسط کلیه اشخاصی که عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) می‌باشد.

۱۰ - دیوان محاسبات کشور باید بر اهمیت رعایت الزامات اخلاقی در انجام وظایف حرفه‌ای خود به عنوان یک اصل با اهمیت تاکید نماید. بدین منظور، رئیس کل دیوان محاسبات و کارکنان ارشد باید به نحوی عمل نمایند که الگوی اخلاق حرفه‌ای برای تمامی اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی و اشخاص برون سازمانی طرف قرارداد با دیوان محاسبات کشور، محسوب گردند.

۱۱ - کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی و کلیه اشخاص برون سازمانی طرف قرارداد با دیوان محاسبات کشور باید به گونه‌ای رفتار نمایند که بیانگر رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای باشد.

۱۲ - الزامات اخلاق حرفه‌ای شامل الزامات مندرج در قوانین و مقررات نیز می‌باشد.

شروع حسابرسی

۱۳ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌های بیانگر ماهیت و نوع وظایف قابل انجام را وضع و اعمال نماید تا اطمینان معقول حاصل شود که فقط در شرایط زیر حسابرسی و رسیدگی انجام می‌شود:

- از صلاحیت لازم برخوردار بوده و منابع و زمان کافی در اختیار دارد.

- از رعایت الزامات اخلاق حرفه‌ای مطمئن باشد.
- با توجه به احتمال خطر (ریسک) عدم درستکاری، اقدامات لازم در راستای انجام وظایف حرفه‌ای با کیفیت مناسب قابل اعمال باشد.
- ۱۴ - ماهیت و نوع فعالیت‌های قابل انجام با توجه به هدف، مسئولیت، وظایف و حدود اختیارات دیوان محاسبات کشور مشخص می‌شود که در قوانین و مقررات موضوعه به آن اشاره شده است.
- ۱۵ - رویه‌های مدیریت خطر (ریسک) باید اطمینان معقول از کاهش مخاطرات (ریسک‌های) مرتبط با انجام وظایف حرفه‌ای ایجاد نماید؛ اقداماتی نظیر تعیین مناسب دامنه وظایف قابل انجام، تعیین منابع و نیروی انسانی مورد نیاز و همچنین اجرای کنترل‌های موضوع این استاندارد می‌تواند موجب مدیریت خطر مرتبط با انجام وظایف حرفه‌ای شود.

منابع انسانی

- ۱۶ - دیوان محاسبات کشور به منظور انجام وظایف حرفه‌ای خود مطابق با استانداردها و الزامات قانونی و همچنین تهیه و ارائه گزارشات حسابرسی متناسب با شرایط، باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را وضع نماید تا از وجود منابع انسانی کافی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) با توانایی و صلاحیت لازم و متعهد به اصول اخلاقی، اطمینان معقول حاصل نماید.
- ۱۷ - دیوان محاسبات کشور می‌تواند به منظور اطمینان از مهارت و تخصص کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرف نظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن)، از منابع اطلاعاتی مختلف استفاده نماید.
- ۱۸ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که برای انجام وظایف حرفه‌ای خود، مسئولیت‌ها به وضوح توزیع شده باشد.
- ۱۹ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) از صلاحیت لازم برای انجام وظایف حرفه‌ای برخوردار می‌باشند.

۲۰ - دیوان محاسبات کشور باید تعهدات کلیه کارکنان عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) به مجامع حرفه‌ای که کارکنان عضو آن می‌باشند احصاء و مستند نماید.

۲۱ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که سیاست‌ها و رویه‌های وضع شده برای استخدام، نگهداشت، ارتقاء و همچنین جبران خدمات نیروی انسانی بر کیفیت و تعهد به اصول اخلاقی تاکید دارد.

۲۲ - دیوان محاسبات کشور به منظور ارتقاء سطح کیفی کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی مطابق با آخرین پیشرفت‌های به وقوع پیوسته در حرفه، بایستی ارتقاء کیفی سطح آموزش و یادگیری را به عنوان یک امر مهم در نظر داشته باشد.

۲۳ - دیوان محاسبات کشور به منظور ترغیب کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی، به توسعه دانش حرفه‌ای خود و اطمینان از برخورداری آنها از آموزش‌های لازم متناسب با پیشرفت‌های به وقوع پیوسته در حرفه باید ارتقاء کیفی آموزش و یادگیری را مد نظر قرار دهد.

۲۴ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) شناخت مناسبی از محیط بخش عمومی و درک کاملی از کاری که می‌خواهند انجام دهند داشته باشند.

۲۵ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که کیفیت و اصول اخلاقی به عنوان عوامل اصلی ارزیابی عملکرد کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی (صرفنظر از اینکه در استخدام دیوان محاسبات باشند یا طرف قرارداد با آن) محسوب می‌شوند.

اجرای حسابرسی

۲۶ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را به منظور کسب اطمینان معقول از انجام حسابرسی و دیگر فعالیت‌های صورت گرفته مطابق با استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات وضع نماید .

۲۷ - دیوان محاسبات کشور باید سیاست‌ها و رویه‌هایی را وضع نماید که ایفای وظایف با کیفیت بالا را ترویج نموده و موجب جلوگیری از ایفای وظایف با کیفیت پایین شود؛ به این منظور، ایجاد محیط انگیزشی، زمینه‌ای برای اجرای خدمات حرفه‌ای مناسب و ارتقاء کیفیت مهیا می‌نماید. بررسی و مرور کارهای انجام شده ابزاری برای بهبود کیفیت، یادگیری و آموزش کلیه اشخاص عهده‌دار وظایف حسابرسی و رسیدگی محسوب می‌شود.

۲۸ - در زمان بروز مشکلات و مسائل بحث برانگیز، دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید منابع لازم (نظیر کارشناسان فنی) برای مواجهه با این موارد به کار گرفته شده است.

۲۹ - دیوان محاسبات کشور باید از به کارگیری استانداردهای حرفه‌ای و قوانین و مقررات لازم‌الاجرا در ایفای وظایف اطمینان حاصل نماید.

۳۰ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که قبل از انتشار گزارش‌های حسابرسی، هر گونه اختلاف نظر به طور مناسب مستند و حل و فصل شده باشد.

۳۱ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که در راستای انجام وظایف حرفه‌ای، سیاست‌ها و رویه‌های مناسب کنترل کیفیت (نظیر مسئولیت نظارت و بازبینی و کنترل کیفیت اجرای کار) اعمال می‌گردد و در صورت بروز مسائل و مشکلات در حین فرآیند بررسی، قبل از انتشار گزارش توسط دیوان محاسبات کشور، کنترل کیفیت لازم به منظور حل و فصل موارد مزبور اعمال می‌گردد.

۳۲ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان حاصل نماید که رویه‌های لازم کنترل کیفیت برای انتشار گزارش‌ها اعمال شده باشد و پیش از انتشار گزارش‌های حسابرسی، کنترل کیفیت با توجه به سطح اهمیت و پیچیدگی موضوع حسابرسی اعمال می‌گردد.

۳۳ - با توجه به اهمیت حسابرسی و رسیدگی، دیوان محاسبات کشور باید در مورد رعایت مستمر استانداردها حرفه‌ای و قوانین و مقررات ناظر بر حسابرسی اطمینان لازم کسب نماید.

۳۴ - اجرای به موقع حسابرسی کلیه فعالیت‌های دیوان محاسبات کشور و مستندسازی به موقع آنها از عوامل موثر بر کیفیت حسابرسی و رسیدگی خواهد بود.

۳۵ - کاربرگ‌ها و مستندات حسابرسی و رسیدگی، صرفنظر از اینکه حسابرسی توسط چه کسی صورت گرفته باشد، متعلق به دیوان محاسبات کشور می‌باشد. مدت زمان نگهداری کاربرگ‌ها و مستندات بر اساس قوانین و مقررات مشخص می‌شود.

۳۶ - به منظور فراهم نمودن امکان ارائه نظر توسط اشخاصی که مستقیماً متأثر از یافته‌های حسابرسی و رسیدگی می‌شوند، دیوان محاسبات کشور باید صرفنظر از اینکه گزارش به صورت عمومی منتشر خواهد شد یا خیر، رویه‌های مناسب برای توجه به نظرات پیش از خاتمه حسابرسی و رسیدگی وضع نماید.

۳۷ - دیوان محاسبات کشور در افشا و گزارش اطلاعات به حریم پاسخگو و موضوع مورد رسیدگی توجه خواهد نمود؛ در هر صورت، میزان افشا و شیوه و محتوای گزارش اطلاعات باید به گونه‌ای باشد که الزامات فرآیند حسابرسی و رسیدگی تامین گردد.

نظارت بر کیفیت

۳۸ - دیوان محاسبات کشور به منظور کسب اطمینان معقول و منطقی از کفایت سیاست‌ها و رویه‌های مرتبط با نظام کنترل کیفیت و مربوط بودن آن با موضوع حسابرسی و رسیدگی و همچنین بکارگیری آن، ساز و کارهایی مناسب طراحی و اجرا می‌نماید. سازوکارهای نظارتی باید:

- به طور مستمر نظام کنترل کیفیت را مورد ارزیابی و پایش قرار دهد (شامل بررسی تعدادی از کارهای تکمیل شده)
- واگذاری مسئولیت نظارت بر فرآیند کنترل کیفیت به شخص یا اشخاصی با تجربه و اختیار مناسب و کافی را کنترل نماید؛ و
- انجام نظارت توسط اشخاصی مستقل که در فرآیند انجام حسابرسی و رسیدگی و همچنین کنترل کیفیت دخیل نبوده اند را کنترل نماید.

۳۹ - دیوان محاسبات کشور باید اطمینان کسب نماید که نظام کنترل کیفیت در بر گیرنده نظارت مستقل بر کنترل‌های وضع شده در دیوان محاسبات کشور می‌باشد.

۴۰ - در صورت اجرای حسابرسی توسط اشخاص طرف قرار داد با دیوان محاسبات کشور، باید از وجود نظام کنترل کیفیت موثر در موسسات طرف قرارداد اطمینان حاصل شود.

۴۱ - نتایج نظارت بر نظام کنترل کیفیت باید جهت اقدام مناسب و به موقع به رئیس کل دیوان محاسبات کشور گزارش شود.

۴۲ - دیوان محاسبات کشور در صورت تشخیص، از روشها و شیوه‌های معمول و متداول جهت بررسی نظام کنترل کیفیت استفاده می‌نماید.

۴۳ - دیوان محاسبات کشور رویه‌های مناسب برای بررسی انتقادات و شکایات مرتبط با کیفیت حسابرسی‌ها و رسیدگی‌های انجام شده، وضع می‌نماید.